

UZASADNIENIE

Powód M. K. pozwem wniesionym do tutejszego Sądu 31 grudnia 2021 roku wniósł o zasądzenie od Skarbu Państwa – Urzędu Skarbowego w G. kwoty 24.297,63 zł wraz:

1. odsetkami ustawowymi od kwoty 198,00 zł od dnia 20.04.2007 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 198,00 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,

2. odsetkami ustawowymi od kwoty 326,69 zł od dnia 19.09.2007 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 326,69 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,

3. odsetkami ustawowymi od kwoty 203,00 zł od dnia 13.12.2007 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 203,00 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,

4. odsetkami ustawowymi od kwoty 408,60 zł od dnia 14.01.2008 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 408,60 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,

5. odsetkami ustawowymi od kwoty 207,00 zł od dnia 12.02.2008 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 207,00 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,

6. odsetkami ustawowymi od kwoty 207,00 zł od dnia 12.03.2008 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 207,00 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,

7. odsetkami ustawowymi od kwoty 239,00 zł od dnia 11.04.2008 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 239,00 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,

8. odsetkami ustawowymi od kwoty 239,00 zł od dnia 11.05.2008 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 239,00 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,

9. odsetkami ustawowymi od kwoty 239,00 zł od dnia 13.06.2008 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 239,00 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,

10. odsetkami ustawowymi od kwoty 471,34 zł od dnia 17.07.2008 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 471,34 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,

11. odsetkami ustawowymi od kwoty 239,02 zł od dnia 12.08.2008 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 239,02 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,

12. odsetkami ustawowymi od kwoty 239,02 zł od dnia 15.09.2008 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 239,02 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,

13. odsetkami ustawowymi od kwoty 239,02 zł od dnia 20.10.2008 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 239,02 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,

14. odsetkami ustawowymi od kwoty 207,97 zł od dnia 14.11.2008 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 207,97 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,

15. odsetkami ustawowymi od kwoty 208,19 zł od dnia 10.12.2008 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 208,19 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,

16. odsetkami ustawowymi od kwoty 241,64 zł od dnia 23.02.2009 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 241,64 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,

35. odsetkami ustawowymi od kwoty 267,42 zł od dnia 17.04.2012 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 267,42 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,
36. odsetkami ustawowymi od kwoty 267,42 zł od dnia 25.05.2012 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 267,42 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,
37. odsetkami ustawowymi od kwoty 267,42 zł od dnia 18.06.2012 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 267,42 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,
38. odsetkami ustawowymi od kwoty 267,42 zł od dnia 19.07.2012 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 267,42 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,
39. odsetkami ustawowymi od kwoty 267,42 zł od dnia 14.08.2012 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 267,42 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,
40. odsetkami ustawowymi od kwoty 267,42 zł od dnia 24.09.2012 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 267,42 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,
41. odsetkami ustawowymi od kwoty 267,42 zł od dnia 16.10.2012 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 267,42 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,
42. odsetkami ustawowymi od kwoty 268,74 zł od dnia 19.11.2012 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 268,74 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,
43. odsetkami ustawowymi od kwoty 1,00 zł od dnia 30.11.2012 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 1,00 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,
44. odsetkami ustawowymi od kwoty 2.205,68 zł od dnia 03.12.2012 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 2.205,68 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,
45. odsetkami ustawowymi od kwoty 265,46 zł od dnia 11.12.2012 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 265,46 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,
46. odsetkami ustawowymi od kwoty 267,42 zł od dnia 19.12.2012 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 267,42 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,
47. odsetkami ustawowymi od kwoty 267,27 zł od dnia 25.01.2013 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 267,27 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,
48. odsetkami ustawowymi od kwoty 232,54 zł od dnia 05.03.2013 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 232,54 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,
49. odsetkami ustawowymi od kwoty 232,54 zł od dnia 21.03.2013 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 232,54 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,
50. odsetkami ustawowymi od kwoty 232,54 zł od dnia 24.04.2013 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 232,54 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,
51. odsetkami ustawowymi od kwoty 232,53 zł od dnia 21.05.2013 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 232,53 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,
52. odsetkami ustawowymi od kwoty 232,54 zł od dnia 19.06.2013 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 232,54 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,

53. odsetkami ustawowymi od kwoty 1,00 zł od dnia 21.06.2013 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 1,00 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,
54. odsetkami ustawowymi od kwoty 232,54 zł od dnia 07.08.2013 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 232,54 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,
55. odsetkami ustawowymi od kwoty 129,89 zł od dnia 16.04.2014 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 129,89 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,
56. odsetkami ustawowymi od kwoty 3,75 zł od dnia 16.05.2014 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 3,75 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,
57. odsetkami ustawowymi od kwoty 1.159,20 zł od dnia 23.05.2014 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 232,54 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,
58. odsetkami ustawowymi od kwoty 1.159,20 zł od dnia 20.06.2014 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi z opóźnienie od kwoty 1.159,20 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,
59. odsetkami ustawowymi od kwoty 232,54 zł od dnia 11.07.2014 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 232,54 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,
60. odsetkami ustawowymi od kwoty 47,90 zł od dnia 25.07.2014 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 47,90 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,
61. odsetkami ustawowymi od kwoty 230,07 zł od dnia 20.08.2014 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 230,07 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,
62. odsetkami ustawowymi od kwoty 232,54 zł od dnia 18.09.2014 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 232,54 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,
63. odsetkami ustawowymi od kwoty 22,26 zł od dnia 29.09.2014 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 22,26 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,
64. odsetkami ustawowymi od kwoty 232,54 zł od dnia 09.10.2014 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 232,54 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,
65. odsetkami ustawowymi od kwoty 232,54 zł od dnia 14.11.2014 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 232,54 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,
66. odsetkami ustawowymi od kwoty 346,02 zł od dnia 16.12.2014 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 346,02 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,
67. odsetkami ustawowymi od kwoty 232,54 zł od dnia 16.01.2015 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 232,54 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,
68. odsetkami ustawowymi od kwoty 255,14 zł od dnia 17.02.2015 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 255,14 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,
69. odsetkami ustawowymi od kwoty 15,94 zł od dnia 04.03.2015 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 15,94 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,
70. odsetkami ustawowymi od kwoty 255,14 zł od dnia 09.03.2015 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 255,14 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,

odsetkami ustawowymi od kwoty 62,91 zł od dnia 11.05.2015 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 62,91 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,

72. odsetkami ustawowymi od kwoty 301,48 zł od dnia 28.05.2015 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 301,48 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,

73. odsetkami ustawowymi od kwoty 245,52 zł od dnia 09.06.2015 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 245,52 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,

74. odsetkami ustawowymi od kwoty 413,01 zł od dnia 13.11.2015 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 413,01 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,

75. odsetkami ustawowymi od kwoty 413,01 zł od dnia 15.12.2015 r. do dnia 31.12.2015r., oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 413,01 zł. od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty,

76. odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 413,01 zł od dnia 15.01.2016 r. do dnia zapłaty,

77. odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 256,73 zł od dnia 04.02.2016 r. do dnia zapłaty,

78. odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 413,01 zł od dnia 05.08.2016 r. do dnia zapłaty,

79. odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 494,39 zł od dnia 06.09.2016 r. do dnia zapłaty,

80. odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 494,39 zł od dnia 14.10.2016 r. do dnia zapłaty,

81. odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 494,39 zł od dnia 16.11.2016 r. do dnia zapłaty,

Powód domagał się również zasądzenia od pozwanego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz wydatków w postaci opłaty skarbowej w kwocie 17,00 zł od udzielonego pełnomocnictwa. Powód domagał się także zasądzenia od pozwanego zwrotu kosztów postępowania o zawezwanie do próby ugodowej w tym: w kwocie 300,00 zł z tytułu poniesionej opłaty sądowej oraz w kwocie 274,00 zł z tytułu kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu powód wskazał, że Naczelnik Urzędu Skarbowego w G. w dniu 29 grudnia 2016r. wydał wobec powoda decyzję nr (...).44.2015 określającą nadpłatę w podatku dochodowym od osób fizycznych za 2003r., która potwierdzała brak podstaw do domagania się zapłaty tego podatku w oparciu o wydany w dniu 27.12.2005r. przez wierzyciela jako pozwanego – Skarb Państwa Naczelnik Urzędu Skarbowego w G., tytuł wykonawczy nr SM (...), stanowiący podstawę prowadzenia egzekucji przez Komornika Sądu Rejonowego w G. G. S., pod sygn. akt Km 513/06. Z uwagi na powyższe wierzyciel a pozwany - Skarb Państwa Naczelnik Urzędu Skarbowego w G. wniósł o umorzenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego przeciwko powodowi. Postanowieniem z dnia 09.02.2017r. Komornik, w trybie art. 825 pkt 1 k.p.c., umorzył prowadzone z wniosku pozwanego, jednocześnie obciążając Powoda kosztami w wysokości 24.297,63 zł. Zdaniem powoda koszty postępowania egzekucyjnego były nienależne pozwanemu, który w konsekwencji winien był dokonać ich zwrotu na rzecz powoda. Postanowieniem z dnia 18 sierpnia 2017r. Naczelnik Urzędu Skarbowego w G. odmówił wszczęcia postępowania dotyczącego zwrotu kosztów egzekucyjnych. Pismem z dnia 20 września 2017r. powód wezwał Skarb Państwa Urząd Skarbowy w G. do zapłaty kwoty 24.297,63 zł. wraz z należnymi odsetkami liczonymi od kwot egzekwowanych sukcesywnie i zaliczanych przez Komornika na poczet kosztów postępowania egzekucyjnego. W ocenie powoda egzekucja była wszczęta i prowadzona niezgodnie z prawem, gdyż po pobraniu należności w obrocie prawnym zaistniało rozstrzygnięcie sądu, z którego wywnioskować można, że egzekucja była obiektywnie nielegalna i naruszała obowiązujący porządek prawny. Kwota zatem poniesionych przez powoda M. K. kosztów ww. postępowania egzekucyjnego stanowi jego szkodę, wyrządzoną działaniem organu, której naprawienia powód domaga się w niniejszej sprawie w oparciu o przepis art. 417⁽¹⁾ § 2 k.c.

Na rozprawie 30 czerwca 2022 roku pełnomocnik powoda sprostował nazwę strony pozwanej ze Skarbu Państwa - Urzędu Skarbowego w G. na Naczelnika Urzędu Skarbowego w G.. Pełnomocnik powoda wskazał jako podstawę żądania art. 405 k.c. z tym uzasadnieniem, że Naczelnik Urzędu Skarbowego bezpodstawnie się wzbogacił.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwany wskazał, że stanowiący podstawę rozstrzygnięcia art. 417¹ § 2 k.c. dotyczy tylko ostatecznych decyzji administracyjnych, czyli aktów indywidualnych o charakterze władczym i wprowadza szczególnie wymóg uzyskania prejudykatu, którym jest także stwierdzenie niezgodności z prawem decyzji przed Naczelny Sąd Administracyjny lub innymi sądami administracyjnymi (Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie - I Wydział Cywilny z dnia 18 maja 2017 r. I ACA 31/16). Zdarzeniem wyrządzającym szkodę jest wydanie wadliwej decyzji administracyjnej. a stwierdzenie, że decyzja została wydana z naruszeniem prawa, przesądza o bezprawności, jako zasadzie odpowiedzialności Skarbu Państwa za poniesioną na jej skutek szkodę. Orzeczenie nadzorcze wydane w tym przedmiocie wiąże sąd cywilny w zakresie istnienia wskazanej przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej. A contrario - brak stwierdzenia wydania decyzji z naruszeniem prawa wyklucza możliwość istnienia bezprawności po stronie Skarbu Państwa (Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku - V Wydział Cywilny z dnia 30 stycznia 2020 r. VACA 575/19). Stwierdzenie we właściwym postępowaniu niezgodności ostatecznej decyzji z prawem stanowi prejudykat wymagany przez art. 417¹ § 2 k.c. Sąd powszechny jest związany prawomocnym wyrokiem sądu administracyjnego co do oceny niezgodności z prawem decyzji; nie ma możliwości ustalania w sprawie odszkodowawczej, że uchylene decyzji przez sąd administracyjny nastąpiło z błahych przyczyn, a konkretna decyzja, mimo jej uchylenia przez sąd, nie była niezgodna z prawem" (Postanowienie Sądu Najwyższego Izba Cywilna z dnia 8 sierpnia 2019 r. I CSK 136/19). Jak wynika z powyższego, żądanie naprawienia szkody na podstawie art. 417¹ § 2 kc. uwarunkowane jest po pierwsze wyrządzeniem szkody przez wydanie ostatecznej decyzji a po wtóre stwierdzeniem we właściwym postępowaniu niezgodności tej decyzji z prawem.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. K. był jednym z 2 współników spółki z o.o. pod firmą Przedsiębiorstwo Handlowe (...) Spółka z o.o. w R.. W 2003 roku funkcję prezesa zarządu spółki pełnił A. K., natomiast M. K. podobnie jak E. C. i W. J. (1) pełnili funkcję zastępcy prezesa zarządu. Spółka była reprezentowana przez dwóch członków zarządu. W spółce nie było organów nadzoru.

W 2007 roku zostało wszczęte postępowanie upadłościowe obejmujące likwidację majątku, które zostało zakończone w 2011 roku. Na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 17 marca 2011 roku w sprawie o sygn. akt XII GU 89/06, w związku z zakończeniem postępowania upadłościowego, nastąpiło wykreślenie spółki z rejestru przedsiębiorców w dniu 17 maja 2011 roku.

M. K. i A. K. nabyli po połowie prawo użytkowania wieczystego nieruchomości objętych księgami wieczystymi Kw Nr (...) i Kw Nr (...) oraz prawo własności nieruchomości objętej księgą wieczystą Kw Nr (...), na podstawie umowy sprzedaży i warunkowej umowy sprzedaży z dnia 26 czerwca 2003 r., Repertorium A nr 8126/2003 oraz umowy przeniesienia prawa użytkowania wieczystego gruntu z dnia 8 lipca 2003 r., Repertorium A nr 8818/2003.

Dnia 18 lipca 2003 roku przed notariuszem W. B. w Kancelarii położonej w B., objętej Notarialnej w T. została zawarta umowa sprzedaży nieruchomości księgą wieczystą Sądu Rejonowego w Bytomiu o numerze Kw (...) za łączną cenę w kwocie 867.208,00 zł oraz warunkowa umowa sprzedaży prawa użytkowania wieczystego nieruchomości położonych w B., a objętych księgami wieczystymi Sądu Rejonowego w Bytomiu o numerach Kw (...) i Kw (...) za łączną cenę 12.632.792,00 zł, pod warunkiem, że Gmina B. nie skorzysta z prawa pierwokupu w ciągu 2 miesięcy od zawiadomienia o treści umowy, na podstawie art. 109 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami. Sprzedającymi byli pozwani A. K. i M. K., natomiast kupującym spółka pod firmą Przedsiębiorstwo Handlowe (...) Spółka z o.o. z siedzibą R., w imieniu której działali W. J. (1) i E. C. jako zastępcy prezesa zarządu. Gmina B. nie skorzystała z prawa pierwokupu. W związku z tym w dniu 30 września 2003 roku te same osoby pozwani jako

sprzedający i E. C. i W. J. (2) jako zastępcy prezesa zarządu kupującej spółki (...) Spółki z o.o. w R. zawarły umowę przeniesienia prawa użytkowania wieczystego nieruchomości gruntu, objętych księgami wieczystymi nr KW (...).

Przy zawieraniu obu umów okazano notariuszowi m.in. odpis z krajowego rejestru sądowego dotyczący spółki z dnia 27 listopada 2002 roku oraz uchwałę nr 1/07/03 z dnia 10 lipca 2003 roku Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników. Uchwała Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników z dnia 10 lipca 2003 roku dotyczyła wyrażenia zgody na nabycie przez spółkę nieruchomości, natomiast nie dotyczyła ustanowienia pełnomocnika do działania w imieniu spółki przy zawieraniu umów nabycia nieruchomości i użytkowania wieczystego nieruchomości, należących do pozwanych M. K. i A. K.. Spółka (...) Spółka z o.o. nie zapłaciła sprzedającym ceny.

Okoliczności bezsporne

W dniu 28 listopada 2005 r. M. K. złożył w Urzędzie Skarbowym w G. PIT-23 deklarację o osiągniętych przychodach z odpłatnego zbycia nieruchomości lub praw majątkowych, objętych zryczałtowanym podatkiem dochodowym z wykazaną kwotą podatku do zapłaty w wysokości 631.639,60 zł oraz PIT-23 deklarację o osiągniętych przychodach z odpłatnego zbycia nieruchomości lub praw majątkowych, objętych zryczałtowanym podatkiem dochodowym z wykazaną kwotą podatku do zapłaty w wysokości 43.360,40 zł.

Dowód:

- PIT-23 deklaracja o osiągniętych przychodach z odpłatnego zbycia nieruchomości lub praw majątkowych, objętych zryczałtowanym podatkiem dochodowym z wykazanim zryczałtowanym podatkiem dochodowym w kwocie 631.639,60 zł k. 80,

PIT-23 deklaracja o osiągniętych przychodach z odpłatnego zbycia nieruchomości lub praw majątkowych, objętych zryczałtowanym podatkiem dochodowym z wykazanim zryczałtowanym podatkiem dochodowym w kwocie 43.360,40 zł k. 81.

22 lipca 2015 r. pozwany otrzymał wniosek powoda o stwierdzenie nadpłaty w podatku dochodowym od osób fizycznych za 2003 rok z odpłatnego zbycia nieruchomości wraz z korektą deklaracji PIT-23.

Dowód:

- korekta PIT-23 deklaracji o osiągniętych przychodach z odpłatnego zbycia nieruchomości lub praw majątkowych, objętych zryczałtowanym podatkiem dochodowym k. 86

W związku z powstałymi wątpliwościami co do istnienia stosunku prawnego, z którym związane są skutki podatkowe pozwany w dniu 26 listopada 2015 r. wystąpił do Sądu Okręgowego w Opolu z pozwem o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego.

Dowód:

pozew o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego z dnia 25 listopada 2015 r. nr (...) -PP- (...) .44.2015 k. 87-91

W dniu 28 października 2016 r. Sąd Okręgowy w Opolu wydał wyrok w sprawie sygn. akt: IC 751/15 (który uprawomocnił się w dniu 13 grudnia 2016 r.) w którym ustalił nieważność umowy sprzedaży i warunkowej umowy sprzedaży zawartej w dniu 18 lipca 2003 r. (Akt notarialny: Repertorium A nr 9365/2003) oraz nieważność umowy przeniesienia prawa użytkowania wieczystego gruntu zawartej w dniu 30 września 2003 r. (Akt notarialny: Repertorium A nr 13297/2003). Zarówno zawarta w dniu 18 lipca 2003 roku w formie aktu notarialnego umowa sprzedaży i warunkowa umowa sprzedaży, jak również zawarta w dniu 30 września 2003 r. w formie aktu notarialnego umowa przeniesienia prawa użytkowania wieczystego gruntu, zawarte pomiędzy Przedsiębiorstwem Handlowym (...) Spółka z o. o, z siedzibą w R. a M. K. i A. K., są umowami nieważnymi albowiem w trakcie ich zawierania Sprzedający, czyli A. K. pełnił funkcję Prezesa Zarządu Przedsiębiorstwa Handlowego (...) Spółka z o. o., natomiast M. K. pełnił

funkcję zastępcy Prezesa Zarządu tej spółki. Przy zawieraniu ww. umów Przedsiębiorstwo Handlowe (...) Spółka z o. o. reprezentowana była przez dwóch pozostałych zastępców Prezesa Zarządu Spółki W. J. (1) oraz E. C.. W dniu 10 lipca 2003 r. została podjęta uchwała Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Przedsiębiorstwa Handlowego (...) Spółka z o. o, która dotyczyła wyrażenia zgody na zawarcie umów, natomiast nie zawierała ustanowienia pełnomocników do nabycia nieruchomości.

Dowód:

- wyrok Sądu Okręgowego w Opolu z dnia 28 października 2016 r. Sygn. akt: I C 751/15 z uzasadnieniem k. 94, 142-148

Decyzją z dnia 29 grudnia 2016 r. nr (...) - PP - (...) .44.2015 pozwany uwzględniając złożony przez powoda wniosek określił nadpłatę w podatku dochodowym od osób fizycznych za 2003 r. Następnie postanowieniem z dnia 30 grudnia 2016 r. nr (...) - PP - (...) .44.2015 pozwany dokonał sprostowania oczywistej omyłki w treści tej decyzji dotyczącej daty uprawomocnienia wyroku Sądu Okręgowego w Opolu.

Dowód:

- decyzja Naczelnika Urzędu Skarbowego w G. z dnia 29 grudnia 2016 r. nr (...) - PP - (...) .44.2015 k. 95-100,

- postanowienie Naczelnika Urzędu Skarbowego w G. z dnia 30 grudnia 2016 r. nr (...) - PP - (...) .44.2015 k. 102-107.

Postanowieniem z dnia 9 lutego 2017 r., sygn. akt: Km 513/06 Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w G. wydał postanowienie o umorzeniu postępowania na wniosek wierzyciela, jednocześnie ustalając koszty postępowania egzekucyjnego w wysokości 24.297,63 zł i obciążając nimi powoda. Decyzja nie została zaskarżona.

Dowód:

- Postanowienie Komornika Sądowego o umorzeniu postępowania z dnia 9 lutego 2017 r. sygn. akt: Km 513/06 k. 17-18

Pismem z dnia 27 lutego 2017 r. powód zwrócił się do pozwanego z wnioskiem o zwrot kosztów egzekucyjnych w wysokości 24.297,63 zł wraz z należnymi odsetkami tj. w wysokości ustalonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w G. w powyższym postanowieniu.

Dowód:

- wniosek powoda o zwrot kosztów egzekucyjnych z dnia 27 lutego 2017 r. k. 104-107

Dnia 27 kwietnia 2017 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w G. wydał zaświadczenie Km 513/06 o dokonanych wpłatach zawierające informację o datach i kwotach pobrania kosztów egzekucyjnych.

Dowód:

- zaświadczenie Komornika S. o dokonanych wpłatach z dnia 27.04.2017 r. Km 513/06 k. 110-111

Postanowieniem z dnia 18 sierpnia 2017 r. Naczelnik Urzędu Skarbowego w G. odmówił wszczęcia postępowania dotyczącego zwrotu kosztów egzekucyjnych. Decyzja nie została zaskarżona.

Dowód:

- Postanowienie Naczelnika Urzędu Skarbowego w G. z dnia 18 sierpnia 2017 r. nr (...) - (...) .711. (...) .2017 k. 112-113

Pismem z dnia 15 stycznia 2018r. powód wezwał do zapłaty Skarb Państwa - Urząd Skarbowy w G., wskazując w jego treści na kwotę należności głównej oraz kwoty i terminy na podstawie których możliwym jest ustalenie należnych Powodowi odsetek.

Dowód:

- wezwanie do zapłaty z dnia 15 stycznia 2018r. wraz ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru korespondencji k. 33-42

M. K. skierował 25 kwietnia 2018r. do Sądu Rejonowego w G. wniosek o zawiązanie do próby ugodowej, który zarejestrowany został pod sygnaturą akt I Co 135/18.

Dowód:

- wniosek Powoda o zawiązanie Pozwanego do próby ugodowej z dnia 25.04.2018r. wraz z dowodem uiszczenia opłaty sądowej i opłat skarbowych od udzielonych pełnomocnictw k. 47-58

W dniu 17 sierpnia 2018r. przed Sądem Rejonowym w G. Wydziałem I Cywilnym odbyła się rozprawa z udziałem Stron, której celem w ramach prowadzonego postępowania I Co 135/18 było zawarcie ugody w przedmiocie spłaty opisanych powyżej zobowiązań Skarbu Państwa na rzecz M. K.. Do zawarcia ugody nie doszło.

Dowód:

- Protokół z posiedzenia z dnia 17 sierpnia 2018r. k. 60-61

Sąd zważył co następuje

Powództwo jest bezzasadne.

W myśl art. 417 § 1 k.c. za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa.

Zgodnie z art. 417¹ § 1 k.c. jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie aktu normatywnego, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu niezgodności tego aktu z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą. Zgodnie z § 2 ww. przepisu jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu ich niezgodności z prawem, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej. Odnosi się to również do wypadku, gdy prawomocne orzeczenie lub ostateczna decyzja zostały wydane na podstawie aktu normatywnego niezgodnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą.

Zespół przepisów, od art. 417 k.c. do art. 421 k.c. przedstawia pewną strukturę. Przyjmuje się, że art. 417 § 1 wyraża zasadę ogólną, natomiast art. 417¹ § 1, § 2, § 3 i § 4 oraz art. 417² stanowią w stosunku do niego *lex specialis* (zob. wyr. SN z 11.3.2008 r., II CSK 558/07, L.). Stwierdzenie to rodzi określone konsekwencje praktyczne. Po pierwsze, należy przyjąć, że między art. 417 § 1 k.c. a wskazanymi wyżej przepisami zachodzi stosunek logiczny alternatywy rozłącznej (zob. wyr. SA w Poznaniu z 3.4.2013 r., I ACa 206/13, niepubl.). Jeżeli odpowiedzialność odszkodowawcza za szkodę wyrządzoną określonym deliktem władzy publicznej została uregulowana we wskazanych przepisach szczególnych, wyłączone jest wówczas poszukiwanie podstawy odpowiedzialności w art. 417 § 1. Po drugie, w przypadku braku regulacji odpowiedzialności deliktowej władz publicznych we wskazanych przepisach szczególnych, otwiera się możliwość poszukiwania podstawy tej odpowiedzialności w ogólnym przepisie art. 417 § 1.

Sąd ocenił w pierwszej kolejności roszczenia powoda przez pryzmat art. 417¹ § 2 KC, regulującego odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną wydaniem prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji. Niezgodność z prawem prawomocnego orzeczenia co do zasady nie powinna być przedmiotem samodzielnych ustaleń sądu w procesie o naprawienie szkody. Sąd rozpoznający sprawę odszkodowawczą nie jest bowiem właściwy do indywidualnej oceny legalności konkretnego wyroku lub postanowienia stanowiącego źródło szkody. Jeżeli ustawa wiąże oznaczone skutki prawne z obowiązywaniem prawomocnego orzeczenia, a jednocześnie reguluje zasady i tryb jego wzruszenia z

powodu niezgodności z prawem, to prawna skuteczność takich orzeczeń nie może być podważana (kwestionowana) bezpośrednio w każdym procesie odszkodowawczym, z pominięciem zasad i trybu postępowania zastrzeżonego do kontroli prawomocnych orzeczeń. Dlatego też odpowiedzialność władzy publicznej za szkodę wyrządzoną wydaniem niezgodnego z prawem orzeczenia wymaga tzw. prejudykatu uzyskanego w drodze postępowania wszczętego w trybie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 424¹) k.p.c.), w trybie skargi kasacyjnej wniesionej do SN (art. 398¹ do (...) k.p.c. w zw. z art. 424¹ §1 i 2 k.p.c.) bądź w trybie skargi o wznowienie postępowania zakończonej prawomocnym wyrokiem (art. 399 – 416¹ k.p.c.).

W orzecznictwie sądowym przyjmuje się, że decyzja jest kwalifikowanym aktem administracyjnym stanowiącym przejaw woli administracyjnych organów, wydanym na podstawie powszechnie obowiązującego prawa administracyjnego lub finansowego o charakterze władczym i zewnętrznym, rozstrzygającym konkretną sprawę konkretnie określonej osoby fizycznej lub prawnej w postępowaniu unormowanym przez przepisy proceduralne (Uchwała Sądu Najwyższego z 5 lutego 1988 r. (...) 1/88). Tymczasem w niniejszej sprawie pozwany nie wydał wobec powoda decyzji kształtującej prawa i obowiązki. Powód sam - jak już zostało wyżej wskazane - w dniu 28 listopada 2005 r. złożył w Urzędzie Skarbowym w G. PIT-23 deklaracje o osiągniętych przychodach z odpłatnego zbycia nieruchomości lub praw majątkowych, objętych zryczałtowanym podatkiem dochodowym, w których zadeklarował obliczoną przez siebie kwotę podatku do zapłaty. Zatem przedmiotowe zobowiązanie podatkowe powstało w drodze samoobliczenia przez powoda a nie w drodze wydania przez pozwanego aktu indywidualnego o charakterze władczym jakim jest decyzja.

W tym stanie rzeczy domaganie się przez powoda w oparciu o przepis art. 417¹ § 2 k.c. naprawienia przez pozwanego szkody wyrządzonej przez wydanie ostatecznej decyzji (której pozwany nie wydał), dodatkowo uwarunkowanego przez ustawodawcę koniecznością stwierdzenia we właściwym postępowaniu niezgodności tej decyzji z prawem (nie sposób stwierdzić niezgodności z prawem decyzji, która nie została wydana) nie znajduje uzasadnienia. Podkreślić należy, że na pozwanym ciążył prawny obowiązek podjęcia czynności zmierzających do wszczęcia postępowania egzekucyjnego i wyegzekwowania ciężącego na powodzie obowiązku. Powód został obciążony należnościami z tytułu kosztów egzekucyjnych z uwagi na niewywiązanie się z obowiązku zapłaty podatku wynikającego ze złożonych w dniu 28 listopada 2005 r. deklaracji PIT-23 oraz dopuszczenie do przekształcenia się zobowiązania w zaległość podatkową, co było bezpośrednią przyczyną powstania tych kosztów.

Wydane przez Sąd Okręgowy w Opolu w dniu 28 października 2016 r. i uprawomocnione w dniu 13 grudnia 2016 r. orzeczenie sygn. akt: IC 751/15, w którym Sąd orzekł nieważność umowy sprzedaży i warunkowej umowy sprzedaży zawartej w dniu 18 lipca 2003 r. (Akt notarialny: Repertorium A nr 9365/2003) oraz umowy przeniesienia prawa użytkowania wieczystego gruntu zawartej w dniu 30 września 2003 r. (Akt notarialny: Repertorium A nr 13297/2003) ma znaczenie pośrednie i niedecydujące, ponieważ gdyby powód wywiązał się z obowiązku zapłaty podatku wynikającego ze złożonych deklaracji PIT-23, podatek zapłaciłby wprawdzie nienależnie ze skutkiem w postaci roszczenia o jego zwrot wraz z odsetkami, ale należności z tytułu kosztów egzekucyjnych nie powstałyby.

Oczywistym jest, że skoro czynność prawna była nieważna z mocą wsteczną (od chwili jej zawarcia) to znaczy, że nie mogła ona wywołać jakichkolwiek skutków prawnych w zakresie prawa cywilnego (przeniesienie prawa własności nieruchomości), jak i w sferze prawa podatkowego. Jednakże w myśl art. 1 § 1 i 2 ustawy z dnia 25 lipca 2002 r. - Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz. U. Nr 153, poz. 1269 z późn. zm.) sąd administracyjny sprawuje kontrolę administracji publicznej przez badanie zgodności zaskarżonych rozstrzygnięć z prawem. W wyniku takiej kontroli rozstrzygnięcie może zostać uchylone w razie stwierdzenia, że naruszono przepisy prawa materialnego w stopniu mającym wpływ na wynik sprawy lub doszło do takiego naruszenia przepisów prawa procesowego, które mogłoby w istotny sposób wpłynąć na wynik sprawy, ewentualnie w razie wystąpienia okoliczności mogących być podstawą wznowienia postępowania. Sąd stwierdzi nieważność decyzji lub postanowienia w całości lub w części, jeżeli zachodzą przyczyny nieważności określone w art. 156 k.p.a. lub innych ustawach szczególnych, w tym w ordynacji podatkowej. W niniejszym postępowaniu powód nie zaskarżył do Sądu Administracyjnego decyzji Naczelnika Urzędu Skarbowego

w G. z 18 sierpnia 2017 roku o odmowie wszczęcia postępowania dotyczącego zwrotu kosztów egzekucyjnych, pomimo stosownego pouczenia o przysługującym środku zaskarżenia.

Podsumowując nie były wszczynane postępowania wyżej opisane, które prowadziłyby do uzyskania prejudykatu stwierdzającego ich niezgodność z prawem. Z tego względu w świetle art. 417¹ § 2 k.c. roszczenie powoda jest bezzasadne.

Jeżeli zatem charakter prawny kwestionowanego rozstrzygnięcia nie pozwala przyjąć odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa na podstawie art. 417¹ § 2 k.c., wiąże on bowiem tę odpowiedzialność z wydaniem ostatecznej decyzji, to otwiera się możliwość przypisania Skarbowi Państwa odpowiedzialności odszkodowawczej na podstawie ogólnego art. 417 § 1 k.c., przewidującego taką odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną w wyniku niezgodnego z prawem działania przy wykonywaniu władzy publicznej w różnych jego formach prawnych.

Konstrukcja art. 417 k.c. oparta jest na ogólnej formule deliktu. Przesłanki odpowiedzialności są następujące:

- 1) szkoda,
- 2) szkoda ta musi być wyrządzona przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej (w sferze imperium),
- 3) istnienie normalnego, adekwatnego związku przyczynowego między działaniem lub zaniechaniem przy wykonywaniu władzy a powstaniem szkody (art. 361 k.c.). Znaczenie przypisywane pojęciu związku przyczynowego oraz szkody na tle komentowanego przepisu nie odbiega od znaczenia tych terminów na tle odpowiedzialności za czyny niedozwolone (art. 361 k.c.). Skarb Państwa i jednostki samorządu terytorialnego ponoszą odpowiedzialność tylko za normalne następstwa swoich działań i zaniechań. Kompensacja szkody obejmuje poniesione straty (damnum emergens) oraz utracone korzyści (lucrum cessans).

W świetle art. 417 czynem niedozwolonym jest „niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej” (zob. wyr. SA w Warszawie z 4.4.2013 r., I ACA 1261/12, L.). Zawarta w art. 417 ust. 1 k.c. przesłanka niezgodności z prawem została powtórzona za art. 77 ust. 1 Konstytucji RP, a jak zauważył SN w uzasadnieniu wyr. z 11.3.2008 r. (III CSK 558/07), art. 77 ust. 1 nie rozstrzyga, co decyduje o wymagalnej przesłance bezprawności. Jak zauważono w doktrynie, tam gdzie ustawodawca każe sędziemu ocenić bezprawność w oderwaniu od winy, złożony charakter bezprawności „ma większe możliwości ujrzenia światła dziennego” (zob. R. Kasprzyk, *Bezprawność względna*, s. 163).

W dotychczasowym orzecznictwie i w doktrynie dominuje jednak pogląd, iż przesłanką odpowiedzialności władz publicznych na podstawie art. 417 k.c. jest bezprawność w wąskim tego słowa znaczeniu, tzn. rozumiana jako niezgodność z prawem (poglądy na ten temat i wątpliwości z tą kwestią związane omawia Z. Banaszczyk, w: *System PrPryw*, t. 6, 2009, s. 796–801). Dotyczy to zarówno działania, jak i zaniechania (zob. wyr. SN z 8.5.2014 r., V CSK 349/13, L.). Jako reprezentatywny dla dominującego poglądu można wskazać wyr. SA w Szczecinie z 27.2.2014 r. (I ACa 880/13, niepubl.), w uzasadnieniu którego wyrażono myśl: "Przesłankę bezprawności ujętą w art. 417 k.c. należy ujmować ściśle, jako zaprzeczenie zachowania uwzględniającego nakazy i zakazy wynikające z normy prawnej – z wyłączeniem norm moralnych, obyczajowych, zasad współżycia społecznego. Chodzi tu więc o niezgodność z konstytucyjnie rozumianymi źródłami prawa, czyli Konstytucją, ustawami, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi, rozporządzeniami oraz prawem stanowionym przez Unię Europejską".

Podobne rozumienie bezprawności, na użytek odpowiedzialności Skarbu Państwa, zaprezentował TK w uzasadnieniu wyr. z 4.12.2001 r. (SK 18/00, OTK 2001, Nr 8, poz. 256). Trybunał wyraził myśl, że "działanie niezgodne z prawem" ma ugruntowane znaczenie oraz że w kontekście regulacji konstytucyjnej należy je rozumieć jako zaprzeczenie zachowania uwzględniającego nakazy i zakazy wynikające z normy prawnej. "Niezdgodność z prawem" w świetle art.

77 ust. 1 Konstytucji RP musi być rozumiana ściśle, zgodnie z konstytucyjnym ujęciem źródeł prawa (art. 87–94 Konstytucji RP).

Przenosząc powyższe na realia niniejszej sprawy stwierdzić należy, iż powód nie wykazał, jakoby Naczelnik Urzędu Skarbowego w G. bez podstawy prawnej uzyskał jakąkolwiek korzyść majątkową. Odmowa wszczęcia postępowania dotyczącego zwrotu kosztów egzekucyjnych podyktowana była brakiem podstaw do uwzględnienia wniosku powoda. W orzecznictwie sądowym ugruntowane jest bowiem stanowisko potwierdzające zasadność obowiązku ponoszenia kosztów egzekucyjnych przez zobowiązanego. Skoro bowiem zobowiązany nie realizuje dobrowolnie wymagalnego obowiązku, co z kolei doprowadziło do wszczęcia i prowadzenia jego egzekucji, z czym wiąże się konieczność poniesienia przez organ egzekucyjny kosztów egzekucyjnych, to oczywistym jest, że na nim właśnie ciąży obowiązek ich poniesienia. Zasadność tej regulacji nie budzi najmniejszej wątpliwości, gdyż całe postępowanie egzekucyjne i związana z nim konieczność funkcjonowania organów egzekucyjnych jest następstwem uchylania się zobowiązanego od wykonywania nałożonych na niego obowiązków. (...) zobowiązanego z tego obowiązku poprzez zwrot kosztów egzekucyjnych stanowi zaś wyjątek od tej zasady. I jako wyjątek powinien być interpretowany w sposób ścisły, nie zaś rozszerzający (Wyrok NSA z dnia 14.10.2016 r. (...) 804/15). Istnienie wad postępowania, powodujących przejście na wierzyciela lub organ egzekucyjny odpowiedzialności za koszty egzekucyjne, musi być stwierdzone wydanymi wcześniej postanowieniami, z których wynika jednoznacznie, że wszczęcie i prowadzenie egzekucji było niezgodne z prawem. Organ wydający postanowienie w sprawie kosztów egzekucyjnych nie bada tego, czy wszczęcie i prowadzenie egzekucji było zgodne z prawem. Rolą tego organu jest zbadanie, czy w toku postępowania egzekucyjnego zostało wydane postanowienie, z którego wynika, że wszczęcie lub prowadzenie egzekucji było niezgodne z prawem (Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego siedziba w G. z dnia 21 kwietnia 2020 r. I SA/Gd (...)).

Niezgodne z przepisami ustawy prowadzenie egzekucji to podejmowanie czynności egzekucyjnych mimo braku podstaw prawnych do ich przeprowadzenia (wyrok WSA w Gliwicach z dnia 16 czerwca 2015 r., I SA/GI (...), LEX nr 1761418). Jeśli natomiast tytuł wykonawczy został prawidłowo wystawiony i nie zawierał wad, które wykluczałyby od samego początku prowadzenie egzekucji na jego podstawie to znaczy, że postępowanie egzekucyjne zostało prawidłowo wszczęte i prowadzone. Istotą regulacji art. 64c § 3 EgzAdmU jest ocena prowadzenia samej egzekucji, nie zaś ocena postępowań administracyjnych (Wyrok WSA w Białymstoku z dnia 10 marca 2015 r., I SA/Bk 621/14). Zgodność z prawem decyzji podatkowej na podstawie której wierzyciel wystawił i doręczył zobowiązanemu tytuł wykonawczy, nie stanowi kryterium oceny zgodności z prawem wszczęcia i prowadzenia postępowania egzekucyjnego, o której mowa w art. 64c § 3 EgzAdmU, nawet jeżeli w charakterze organu podatkowego i wierzyciela działał ten sam organ administracji (Wyrok NSA z dnia 29 stycznia 2013 r., (...)) Czym innym jest kwalifikowana wadliwość decyzji wymiarowej, na podstawie której wystawiono tytuł wykonawczy, a czym innym wszczęcie postępowania egzekucyjnego, które następuje dopiero wtedy, gdy zobowiązany dobrowolnie nie wykona ciężącego na nim obowiązku i dopuści do przekształcenia się zobowiązania podatkowego w zaległość podatkową. Bezpośrednią przyczyną powstania kosztów egzekucyjnych nie jest wszak wydanie decyzji, ale odmowa podporządkowania się zobowiązanego wyrażonemu w niej rozstrzygnięciu i nałożonemu tym rozstrzygnięciem obowiązkowi. Na wierzycielu ciążył prawny obowiązek podjęcia czynności zmierzających do wszczęcia postępowania egzekucyjnego i wyegzekwowania ciężącego na zobowiązanym obowiązku. Jeżeli zatem skarżącego obciążono należnościami z tytułu kosztów egzekucyjnych, oznacza to, że nie wywiązał się on z obowiązku wynikającego z treści decyzji oraz dopuścił do przekształcenia się zobowiązania w zaległość podatkową i to jest bezpośrednia przyczyna powstania tych kosztów. Natomiast stwierdzona później kwalifikowana wadliwość prawna tej decyzji ma znaczenie pośrednie i niedecydujące, ponieważ gdyby skarżący do decyzji tej zastosował się, podatek zapłaciłby wprawdzie nienależnie ze skutkiem w postaci roszczenia o jego zwrot wraz z odsetkami, ale należności z tytułu kosztów egzekucyjnych nie powstałyby (Wyrok NSA z dnia 11.01.2018 r. (...)).

Ponieważ działanie pozwanego nie miało charakteru bezprawnego w świetle powyższych rozważań i brak jest jakiegokolwiek związku przyczynowego z powstałą szkodą powoda nie zachodzą ustawowe przesłanki przewidziane w art. 417 §1 k.c. Nie zachodzą także żadne okoliczności przewidziane w art. 417² k.c. uzasadniające odpowiedzialność pozwanego na zasadach słuszności.

Zgodnie z przepisem art. 405 k.c., kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Należy więc wskazać, iż zgodnie z dyspozycją przytoczonego wyżej przepisu, powstanie roszczenia o zwrot wzbogacenia uzależnione jest od zaistnienia trzech podstawowych przesłanek. Są nimi: 1) dojście do wzbogacenia majątku jednej osoby, uzyskanego kosztem majątku innej osoby, 2) pozostawanie ze sobą w związku wzbogacenia i zubożenia w tym rozumieniu, iż wzbogacenie jest wynikiem zubożenia, a zatem mają one wspólne źródło, 3) nastąpienie wzbogacenia bez podstawy prawnej (por. E. Gniewek (red.), Kodeks cywilny. Komentarz, Warszawa 2019, komentarz do art. 405, uwaga 2).

Najogólniej i w uproszczeniu można więc powiedzieć, że bezpodstawne wzbogacenie jest instytucją prawa cywilnego, umożliwiającą odzyskanie przez dany podmiot wartości majątkowej, którą utracił bez podstawy prawnej na rzecz innego podmiotu. W pierwszej kolejności powinien nastąpić zwrot korzyści w naturze, a dopiero, gdyby to nie było możliwe – zwrot wartości tych korzyści. Roszczenie z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia jest wyłączone, jeżeli istnieje ustawowo sprecyzowane roszczenie o wykonanie zobowiązania. Strona, której przysługuje wierzytelność wynikająca z umowy, może dochodzić od drugiej strony tylko tej wierzytelności. Dopuszczenie możliwości dochodzenia zamiast tej wierzytelności roszczenia z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia podważałoby sens szczegółowych unormowań stosunków obligacyjnych (por. wyrok Sądu Najwyższego z 30 stycznia 2007 roku, sygn. akt IV CSK 221/06; wyrok Sądu Najwyższego z 12 marca 1998 roku, sygn. akt I CKN 522/97). Obowiązek wydania korzyści lub zwrotu jej wartości wygasa, jeżeli ten, kto korzyść uzyskał, zużył ją lub utracił w taki sposób, że nie jest już wzbogacony, chyba że wyzbywając się korzyści lub zużywając ją powinien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu (art. 409 k.c.).

Przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu, na podstawie art. 410 § 1 k.c., mają w szczególności zastosowanie do nienależnego świadczenia. Stosownie do brzmienia § 2 powyższego przepisu, świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia. Dyspozycja art. 410 k.c. daje podstawę do zwrotu świadczenia spełnionego bez zobowiązania, bez żadnej ważnej przyczyny do takiego zachowania, co wskazuje na to, że za podstawę prawną świadczenia należy przyjąć istniejące zobowiązanie (por. E. Gniewek (red.), Kodeks cywilny. Komentarz, Warszawa 2019, komentarz do art. 405). Do powstania zobowiązania, którego podstawę stanowi art. 410 kc dochodzi w ten sposób, że wzbogacony uzyskuje bez podstawy prawnej korzyść majątkową w wyniku spełnienia świadczenia przez zubożonego.

Zgodnie z regulacją umiejscowioną w art. 6 k.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Jak słusznie wskazuje się w doktrynie, osobą wywodzącą skutki prawne z faktu jest osoba, która wywodzi swoje prawa albo obowiązki innego podmiotu z dyspozycji normy prawnej, w hipotezie której uwzględniony jest ten fakt. Osoba żądająca zwrotu wartości bezpodstawnego wzbogacenia musi udowodnić, że ziszcila się hipoteza art. 405 k.c., której realizacja wymaga wykazania trzech faktów: uzyskania korzyści majątkowej, uzyskania korzyści majątkowej bez podstawy prawnej oraz uzyskania korzyści majątkowej kosztem innej osoby. Natomiast adresat roszczenia może kwestionować przedstawione przez żądającego dowody albo wykazać, że uzyskaną korzyść zużył i nie jest już wzbogacony, a wykazanie tych faktów spowoduje zastosowanie dyspozycji art. 409 k.c., który skutkuje wygaśnięciem obowiązku wydania korzyści (K. Osajda (red.), Kodeks cywilny. Komentarz., Warszawa 2020, komentarz do art. 6, uwaga 4).

W niniejszym postępowaniu inicjatorem działań organów państwa, w tym Naczelnika Urzędu Skarbowego w G., był wyłącznie powód M. K.. Powód zarządzał Przedsiębiorstwem Handlowym (...) Spółka z o.o. w R., a zatem doskonale orientował się w kondycji finansowej spółki oraz w przepisach prawa związanych z jej działaniem. Mimo to powód doprowadził do zaistnienia nieważnej czynności prawnej, a następnie składając deklaracje podatkowe zainicjował tok postępowania egzekucyjnego. Tym samym – upraszczając – powód sam sobie wyrządził szkodę. Tym samym brak jakichkolwiek podstaw do poszukiwania innych podmiotów zobowiązanych do jej naprawienia.

Mając na uwadze powyższe orzeczono jak na wstępie.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., zasądzając od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2400,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt I C 1/22

ZARZĄDZENIE

1. odnotować,
2. doręczyć zgodnie z wnioskiem pełnomocnikowi powoda,
3. kal. 14 dni.

G., 14 lipca 2022 roku